

18.9.2026

Lupa- ja valvontavirasto
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto / sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisesti toteutettujen palveluiden rekisteröintiohje**
LVV-S/70262/2026

Lupa- ja valvontavirasto on pyytänyt lausuntoja ohjeluonnoksesta, joka koskee sosiaalipalveluiden yhteydessä annettavien terveystalveluiden ja terveystalveluiden yhteydessä annettavien sosiaalipalveluiden rekisteröintiä.

Ohje perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023, valvontalaki) ja sen nojalla annettuihin soveltamisohjeisiin ja se korvaa aiemmin käytetyn nk. kaksoislupaohjeen.

Ohjeen tarkoitus on edistää yhdenmukaista rekisteröintiä tilanteissa, joissa asiakas saa sosiaalipalveluiden yhteydessä terveystalveluita ja vastaavasti potilaalle terveystalveluiden yhteydessä tuotetaan sosiaalipalveluita.

Ohjeessa kuvataan yleiset periaatteet samassa palveluyksikössä tuotettavien sosiaali- ja terveystalveluiden rekisteröintiin. Rekisteröinti edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa eikä ohjeessa siten määritellä rekisteröintiä kaikissa yksittäistapauksissa.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta.

Lausunnonantajan lausunto:

LPY kannattaa rekisteröintiin yhdenmukaistamista tilanteissa, joissa asiakas sosiaalipalveluiden yhteydessä saa terveystalveluita ja kun vastaavasti potilaalle terveystalveluiden yhteydessä tuotetaan sosiaalipalveluita.

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin:**1. Vastaako ohje kysymykseen siitä, milloin terveydenhuollon palveluja tulee rekisteröidä sosiaalihuollon palveluyksikköön tai sosiaalihuollon palveluja terveydenhuollon palveluyksikköön?**

LPY:n mielestä ohjeluonnos ei vastaa riittävän selkeästi siihen, milloin tarvitaan molempien palveluiden rekisteröintiä. Ohjetta voi tulkita siten, että esimerkiksi sosiaalihuollon ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluntuottajat joutuvat rekisteröimään jokaisen toimintayksikkönsä myös terveydenhuollon palveluiden osalta. Se lisäisi palveluntuottajien hallinnollista ja taloudellista sekä Lupa- ja valvontaviraston työtä ja pidentäisi Soteri-rekisteröinnin käsittelyaikoja. Tämä ei voi olla ohjeen tarkoituksena.

18.9.2026

LPY:n mielestä tavanomaista lääkehoitoa ja mittauksia sekä haavanhoitoa on voitava jatkossakin toteuttaa sosiaalihuollon palveluysiköissä ilman, että se edellyttäisi terveydenhuollon palveluiden rekisteröintiä.

Ohjeen keskeinen ongelma on sen soveltamiskynnyksen epätarkkuus ja tulkinnanvaraisuus. Luvun 3.1.1 mukaan "vaativammaksi itse- ja omahoidoksi" eli terveyspalvelun rekisteröinnin edellyttäväksi sairaanhoidolliseksi toimenpiteeksi luetaan muun muassa "lääkehoidon toteutus, seuranta ja arviointi", ja tätä perustellaan sillä, että "lääkäri päättää potilaan lääkityksestä, ja hoitotyöntekijät toteuttavat lääkehoitoa". Koska lääkäri päättää lääkityksestä ja henkilöstö toteuttaa, seuraa ja arvioi lääkehoitoa käytännössä jokaisessa sosiaalihuollon yksikössä, kirjaimellisesti luetuna määritelmä kattaisi lähes kaiken sosiaalihuollon piirissä vuosikymmeniä toteutetun, tavanomaisen lääkehoidon. Muotoilu ei viittaa tehtävän tosiasialliseen vaativuuteen tai riskiin asiakas- ja potilasturvallisuudelle. Tämä on ristiriidassa saman ohjeen lukujen 3.1.2 ja 3.2 kanssa: niiden mukaan valmiiksi jaettujen lääkkeiden antaminen ja lääkkeiden jakaminen voivat olla itse- ja omahoitoon rinnastettavaa toimintaa silloin, kun yksikössä on lääkehoidosta vastaava sairaanhoitaja. Ohjeen perusteella palveluntuottajalle ei jää riittävän selkeää tapaa arvioida, kumman kohdan mukaista sen oma toiminta on.

LPY esittää, että jatkovalmistelussa ohjetta täsmennetään niin, ettei sosiaalihuollon asumispalvelussa annettava tavanomainen hoito, hoiva, lääkehoidon toteuttaminen ja perustason sairaanhoidollinen työ muutu terveyspalveluksi yksinomaan sen perusteella, että tehtävän suorittaa, tilaa tai arvioi sairaanhoitaja tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Yhdistyksen näkemyksen mukaan erillisen terveydenhuollon rekisteröinnin tulisi perustua palveluysikön itsenäiseen terveyspalvelutuotantoon, hoitovastuuseen sekä toiminnan sisältöön ja riskiin, eikä henkilön ammattinimikkeeseen, yksittäiseen toimenpiteeseen tai Kanta-palveluiden teknisestä toteutuksesta johtuviin tarpeisiin.

2. Sisältääkö ohje kohtia, jotka ovat epäselviä tai vaikeasti ymmärrettäviä?

Sisältää. Ohjeluonnoksessa jää epäselväksi muun muassa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välinen tulkinta lääkehoitoa toteutettaessa.

LPY:n mielestä ohjeen seuraaviin kohtiin sisältyy liikaa tulkinnanvaraisuutta ja epätarkkuutta:

- Luvut 3.1.1, 3.1.2 ja 3.2: Ohje ei anna selkeää määritelmää sille, milloin lääkehoidon toteutus, seuranta ja arviointi on "vaativampaa" ja edellyttää terveyspalvelun rekisteröintiä ja milloin kyse on itse- ja omahoitoon rinnastettavasta, rekisteröintiä edellyttämättömästä toiminnasta.

Ohjeeseen tulisiikin lisätä selkeät ja yksiselitteiset kriteerit sille, milloin lääkehoito on osa sosiaalihuollon asiakkaan asumispalvelun normaalia hoivaa ja huolenpitoa ja milloin kyseessä on potilaalle annettava terveydenhuollon palvelu, joka edellyttää terveydenhuollon rekisteröintiä.

- Luku 3.1.1: Esimerkkiluettelossa mainitaan näytteidenotot (kuten virtsa- ja verinäytteet) yhtenä esimerkkinä itse- ja omahoitoa vaativammasta, terveyspalvelun rekisteröintiä edellyttävästä toimenpiteestä.

18.9.2026

- Luku 2 ja luvut 3–4: Sote-valvontalain 4 §:n lakisääteiset määritelmät (“sosiaalipalvelu”, “terveyspalvelu”) ja lausunnolla olevan ohjeen käsitteet (“itsehoitoon rinnastettava”, “vaativampi sairaanhoidollinen toimenpide”) eivät ole yhteneviä. Ohjeesta ei käy selville, mihin säädöskohtaan tai oikeuslähteeseen sen käsitteet perustuvat. Tällöin tulkinnanvaraisissa tilanteissa ei ole lainsäädäntöä, josta hakea apua tähän rajanvetoon.
- Luku 3.4: Ohjeessa todetaan, että rajattu lääkevarasto voi “tietyissä tilanteissa” edellyttää myös terveydenhuollon rekisteröintiä, mutta näitä tilanteita ei kuvata ohjeessa, vaan viitataan yleisluonteisesti erilliseen ohjeeseen. LPY:n mielestä palveluntuottajan olisi pystyttävä tämän ohjeen perusteella arvioimaan, edellytetäänkö toiminnalta terveydenhuollon rekisteröintiä vai ei.
- Luvut 8 ja 12: Ohjeesta ei käy ilmi, voiko sama henkilö toimia usean palveluyksikön tai -alan vastuuhenkilönä ja edellyttääkö terveyspalvelun rekisteröinti vastuuhenkilöltä sellaisia uusia koulutus- ja osaamisvaatimuksia, joita sosiaalihuollon vastuuhenkilöltä ei ole aiemmin edellytetty.
- Luku 9: Ohjeesta ei käy selville, muuttaako terveyspalvelun rekisteröinti yksikön Kanta-liittymisvelvollisuutta ja edellyttääkö se uusia tietojärjestelmiä tai muuttaako se palvelupisteiden nimeämistä tai asiakas- ja potilasrekisterien hallintavaatimuksia.
- Luku 11: Ohjeessa todetaan, että se “täydentyy myöhemmin muun muassa saattohoitoa koskevan ohjeistuksen osalta”. Näkemyksemme mukaan olisi tarkoituksenmukaista, että ohjeeseen lisätään jo tässä vaiheessa saattohoitoa käsittelevät ohjeistukset.
- Luku 13: Voimaantulokohdassa todetaan, että aiemman kaksoislupamenettelyn perusteella toimineisiin yksiköihin sovelletaan sote-valvontalain 55 §:n mukaista menettelyä. LPY:n mielestä siirtymään tarvitaan selkeämmin ohjeistettu menettely sekä riittävästi aikaa.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja